NN 5/2021 (20.1.2021.), Pravilnik o uporabi osobne zaštitne opreme

MINISTARSTVO RADA, MIROVINSKOGA SUSTAVA, OBITELJI I SOCIJALNE POLITIKE

111

Na temelju članka 42. stavka 2. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, broj 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18) ministar nadležan za rad, uz prethodnu suglasnost ministra vanjskih i europskih poslova donosi

PRAVILNIK

O UPORABI OSOBNE ZAŠTITNE OPREME

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuju obveze poslodavca i minimalni zahtjevi za osobnu zaštitnu opremu koju radnici koriste na radu pri obavljanju pojedinih poslova.

Članak 2.

Ovim se Pravilnikom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima Direktiva Vijeća 89/656/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za uporabu osobne zaštitne opreme na radnom mjestu (treća pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) (SL L 393, 30. 12. 1989.), kako je posljednji put izmijenjena Direktivom Komisije (EU) 2019/1832 od 24. listopada 2019. o izmjeni priloga I., II. i III. Direktivi Vijeća 89/656/EEZ radi strogo tehničkih prilagodbi (SL L 279, 31. 10. 2019.).

Članak 3.

(1) Osobna zaštitna oprema u smislu ovoga Pravilnika je sva oprema koju radnik nosi, drži ili na bilo koji drugi način koristi na radu pri obavljanju poslova, tako da ga štiti od jednog ili više izvora opasnosti odnosno štetnosti koji bi mogli ugroziti njegovu sigurnost i zdravlje.

(2) Osobnom zaštitnom opremom smatra se i svako pomagalo ili dodatak koji se koristi za postizanje svrhe iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 4.

Osobnom zaštitnom opremom u smislu ovoga Pravilnika ne smatra se:

1. obično radno odijelo ili odora koja nije posebno namijenjena sigurnosti i zaštiti zdravlja radnika na radu
2. oprema koju upotrebljavaju službe hitne medicinske pomoći te operativne snage sustava civilne zaštite na poslovima zaštite i spašavanja
3. osobna zaštitna oprema za vojnike, policajce i službenike tijela državne uprave ili drugih tijela javne vlasti
4. osobna zaštitna oprema za radnike cestovnog transporta po posebnim propisima
5. sportska oprema
6. oprema za samoobranu i odvraćanje
7. prijenosne naprave i uređaji za otkrivanje i dojavu opasnosti i smetnji.

Članak 5.

Osobnu zaštitnu opremu radnici koriste na poslovima na kojima nije moguće u dovoljnoj mjeri otkloniti ili smanjiti rizike za sigurnost i zdravlje na radu primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ili odgovarajućom organizacijom rada.

II. OBVEZE POSLODAVCA

Opće obveze

Članak 6.

(1) Poslodavac određuje osobnu zaštitnu opremu na temelju procjene rizika za sigurnost i zdravlje kojima su radnici izloženi na radu, postupajući prema općim načelima prevencije zaštite na radu.

(2) Poslodavac pri ispunjavanju obveza iz stavka 1. ovoga članka postupa u skladu s prilozima I, II i III ovoga Pravilnika.

Članak 7.

(1) Poslodavac osigurava radnicima osobnu zaštitnu opremu koja mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

1. da je projektirana i proizvedena u skladu s bitnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima i pravilima za slobodno kretanje na tržištu

2. da je namjenski izrađena za zaštitu od očekivanih rizika i da njena uporaba ne uzrokuje daljnje rizike za sigurnost i zdravlje radnika

3. da odgovara postojećim uvjetima na mjestu rada

4. da odgovara ergonomskim potrebama i zdravstvenom stanju radnika

5. da je izrađena i oblikovana na način da je radnik može pravilno prilagoditi na jednostavan način.

(2) Kada radnik zbog više rizika kojima je izložen mora koristiti različitu osobnu zaštitnu opremu, poslodavac mora osigurati takvu opremu koja je međusobno prilagodljiva a da pri tome još uvijek djelotvorno štiti radnika od rizika kojima je izložen na radu.

Članak 8.

Način uporabe osobne zaštitne opreme, a naročito učestalost njene uporabe određuje se na temelju razine rizika, učestalosti izloženosti riziku, uvjeta na mjestu rada i prilagodbe osobne zaštitne opreme specifičnostima na mjestu rada, opreme i uvjeta u kojima radnik istu mora koristiti na mjestu rada.

Članak 9.

(1) Poslodavac pri dodjeljivanju osobne zaštitne opreme radnicima posebno vodi brigu o tome da je oprema namijenjena za njihovu osobnu uporabu.

(2) Kada okolnosti zahtijevaju da određenu osobnu zaštitnu opremu koristi više radnika, poslodavac mora poduzeti sve potrebne mjere da takva uporaba ne prouzroči određene zdravstvene probleme odnosno higijenske smetnje kod radnika.

Članak 10.

(1) Poslodavac mora na vlastiti trošak radnicima osigurati ispravnu osobnu zaštitnu opremu, provoditi postupke održavanja, popravaka i zamjene osobne zaštitne opreme te osigurati zadovoljavajuće higijensko stanje opreme.

(2) Poslodavac mora osigurati i staviti na raspolaganje radnicima tehničke upute te upute za uporabu osobne zaštitne opreme.

Članak 11.

(1) Poslodavac mora pravovremeno i prethodno obavijestiti radnika o rizicima od kojih ga štite dodijeljena osobna zaštitna oprema.

(2) U postupku osposobljavanja radnika za rad na siguran način poslodavac mora teoretski i praktično osposobiti radnike za pravilnu uporabu osobne zaštitne opreme, a po potrebi i zorno pokazati način njene uporabe.

(3) Poslodavac mora osigurati da radnici namjenski koriste osobnu zaštitnu opremu i u skladu s preuzetim uputama koje im moraju biti razumljive.

Odabir i ocjena osobne zaštitne opreme

Članak 12.

(1) Prije odabira osobne zaštitne opreme, koja se namjerava staviti radnicima na korištenje, poslodavac mora ocijeniti ispunjava li osobna zaštitna oprema zahtjeve iz članka 7. ovoga Pravilnika, tako da osigura:

1. analizu i procjenu rizika koje nije moguće u dovoljnoj mjeri otkloniti ili smanjiti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu ili odgovarajućom organizacijom rada

2. određivanje značajki osobne zaštitne opreme s ciljem djelotvorne zaštite radnika na temelju analize i procjene rizika iz točke 1. ovoga stavka, uzimajući u obzir i rizike koji bi mogli nastati uslijed korištenja iste

3. usporedbu značajki raspoložive osobne zaštitne opreme sa utvrđenim značajkama osobne zaštitne opreme iz točke 2. ovoga stavka.

(2) Postupak ocjene iz stavka 1. ovoga članka poslodavac mora ponoviti kada nastupi promjena stanja na temelju kojeg je obavljena prethodna ocjena.

Obavješćivanje

Članak 13.

(1) Poslodavac mora radnicima odnosno povjerenicima radnika za zaštitu na radu osigurati sve informacije koje se odnose na sigurnost i zdravlje na mjestima rada na kojima se koristi osobna zaštitna oprema.

(2) Poslodavac mora radnike odnosno povjerenike radnika za zaštitu na radu obavještavati o svim mjerama koje provodi u vezi s uporabom osobne zaštitne opreme.

Savjetovanje i suradnja s radnicima

Članak 14.

(1) Radnici i povjerenici radnika za zaštitu na radu u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu imaju pravo i obvezu surađivati s poslodavcem pri razmatranju svih pitanja koja se odnose na uporabu osobne zaštitne opreme.

(2) Povjerenici radnika za zaštitu na radu imaju pravo uvida u dokumentaciju koja predstavlja stručnu podlogu za odabir osobne zaštitne opreme.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 15.

Nepotpuni popisi iz Priloga II. i III. ovoga Pravilnika podložni su periodičnim izmjenama i dopunama (revizijama) u skladu s tehničkim napretkom i novim spoznajama.

Članak 16.

Danom stupanja na snagu ovoga Pravilnika prestaje važiti Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava (»Narodne novine«, br. 39/06).

Članak 17.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 011-02/20-01/16
Urbroj: 524-03-03-01/1-21-16
Zagreb, 14. siječnja 2021.

Ministar
Josip Aladrović, v. r.

PRILOG I.

RIZICI POVEZANI S DIJELOVIMA TIJELA KOJI SE ŠTITE OSOBNOM ZAŠTITNOM OPREMOM (*)

(*) Ovaj popis rizika/dijelova tijela ne smatra se potpunim

Procjenom rizika odredit će se potreba za osiguravanjem osobne zaštitne opreme i njezine značajke u skladu s odredbama ovoga Pravilnika

		RIZICI																												
		FIZIKALNI														KEMIJSKI (uključujući nanomaterijal) (*)					BIOLOŠKI AGENSI (u sadržaju)				DRUGI RIZICI		
		MEHANIČKI							BUKA	TOPLINSKI		ELEKTRIČNI		ZRAČENJE		AEROSOLI	TEKUĆINE			PLINOVI I PARE	AERO-SOLI	TEKUĆINE		MATERIJALI, OSOBE, ŽIVOTINJE ITD.	UTAPANJE	Manjak KISIKA	NEVID-LJIVOST
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)		vrućina ijili plamen	hladnoća	strujni udar (8)	statički elektricitet	neionizirajuće (9)	ionizira-juće	krutine (10)	tekućine (11)	uranjanje	razlijevanje, prskanje, štrcanje		krutine i tekućine	izravni i neizravni kontakt	razlijevarje, prskanje, štrcanje	izravni i neizravni kontakt			
DIJELOVI TIJELA KOJI SE ŠTITE	glava	lubanja																											
		cijela glava																											
	uši																												
	oči																												
	lice																												
	dišni sustav																												
	šake																												
	ruke (dijelovi)																												
	stopala																												
	noge (dijelovi)																												
	koža																												
	trup/trbuh																												
	dio tijela																												
	cijelo tijelo																												

(1) Udar padajućih ili izbačenih predmeta, sudar s preprekom i visokotlačni mlazovi
(2) Pad zbog poskliznuća
(3) Pad s visine
(4) Vibracije
(5) Statičko tlačenje dijelova tijela
(6) Mehaničke ozljede (ogrebotine, perforacije, posjekotine, ugrizi, rane ili ubodi)
(7) Zaplitanje i zahvaćanje

(8) Izravni i neizravni kontakti
(9) Uključujući sunčevu svjetlost (osim izravnog promatranja Sunca)
(10) Prašina, plinovi, dim i vlakna
(11) Izmaglice i magle

(*) Vidjeti Preporuku 2011/696/EU za definiciju nanomaterijala."

PRILOG II.

NEPOTPUNI POPIS VRSTA OSOBNE ZAŠTITNE OPREME S OBZIROM NA RIZIKE OD KOJIH PRUŽAJU ZAŠTITU

Oprema za ZAŠTITU GLAVE

Kacige i/ili kape/potkape/pokrivala za glavu za zaštitu od:

– udara padajućih ili izbačenih predmeta

– sudara s preprekom

– mehaničkih rizika (perforacija, ogrebotina)

– statičkog tlačenja (bočno nagnječenje)

– toplinskih rizika (plamen, vrućina, hladnoća, vruće krutine uključujući rastaljene metale)

– strujnog udara i rada pod naponom

– kemijskih rizika

– neionizirajućeg zračenja (ultraljubičasto, infracrveno, solarno ili zračenje od zavarivanja)

Mrežice za kosu za zaštitu od zaplitanja

Oprema za ZAŠTITU SLUHA

Štitnici za uši (uključujući npr. štitnike pričvršćene na kacigu, štitnike s aktivnom kompenzacijom šuma, štitnike s audio-električkim ulazom)

Čepići za uši (uključujući npr. čepiće za uši ovisne o razini, čepiće prilagođene pojedincu)

Oprema za ZAŠTITU OČIJU I LICA

Naočale i štitnici za lice (prema potrebi s dioptrijskim staklima) za zaštitu od:

– mehaničkih rizika

– toplinskih rizika

– neionizirajućeg zračenja (ultraljubičasto, infracrveno, solarno ili zračenje od zavarivanja)

– ionizirajućeg zračenja

– aerosola krutina i tekućina s kemikalijama i biološkim agensima

Oprema za ZAŠTITU DIŠNIH PUTOVA

Filtrirajuće naprave za zaštitu od:

– čestica

– plinova

– čestica i plinova

– aerosola krutina i/ili tekućina

Izolacijske naprave, uključujući s dovodom zraka

Oprema za samospašavanje

Ronilačka oprema

Oprema za ZAŠTITU RUKU I ŠAKA

Rukavice (uključujući rukavice sa spojenim prstima i zaštitu za ruke) za zaštitu od:

– mehaničkih rizika

– toplinskih rizika (vrućina, plamen i hladnoća)

– strujnog udara i rada pod naponom (antistatička, vodljiva i izolacijska)

– kemijskih rizika

– bioloških agensa

– ionizirajućeg zračenja i radioaktivne kontaminacije

– neionizirajućeg zračenja (ultraljubičasto, infracrveno, solarno ili zračenje od zavarivanja)

– opasnosti od vibracija

Naprśnjaci

Oprema za ZAŠTITU STOPALA I NOGU i protuklizna zaštita

Obuća (npr. cipele uključujući, u određenim slučajevima, klompe, čizme s metalnim kapicama) za zaštitu od:

– mehaničkih opasnosti

– opasnosti od posklizнuća

– toplinskih rizika (vrućina, plamen i hladnoća)

– strujnog udara i rada pod naponom (antistatička, vodljiva i izolacijska)

– kemijskih rizika

– opasnosti od vibracija

– bioloških opasnosti

Odstranjivi štitnici rista za zaštitu od mehaničkih rizika

Štitnici za koljena za zaštitu od mehaničkih rizika

Nazuvci za zaštitu od mehaničkih, toplinskih i kemijskih rizika te bioloških agensa

Dodaci (npr. šiljci i dereze)

ZAŠTITA KOŽE – ZAŠTITNE KREME([1]((ˡ) U određenim okolnostima, na temelju procjene rizika, zaštitne kreme mogu se upotrebljavati u kombinaciji s drugom osobnom zaštitnom opremom kako bi se koža zaštitila od povezanih rizika. Zaštitne kreme su osobna zaštitna oprema obuhvaćena Direktivom 89/656/EEZ s obzirom na to da se ta vrsta opreme može u određenim okolnostima smatrati „dodatkom ili dodatnom opremom" u smislu članka 2. te direktive. Međutim, prema definiciji iz članka 3. točke 1. Uredbe (EU) 2016/425 zaštitne kreme nisu osobna zaštitna oprema.))

Zaštitne kreme mogu se upotrebljavati za zaštitu od:

– neionizirajućeg zračenja (ultraljubičasto, infracrveno, solarno ili zračenje od zavarivanja)

– ionizirajućeg zračenja

– kemikalija

– bioloških agensa

– toplinskih rizika (vrućina, plamen i hladnoća)

Oprema za ZAŠTITU TIJELA/DRUGU ZAŠTITU KOŽE

Osobna zaštitna oprema za zaštitu od pada s visine, kao što su naprave za zaustavljanje pada s uvlačivom trakom, pojasevi za cijelo tijelo, pojasevi za sjedenje, sigurnosni pojasevi za pridržavanje pri radu i povezna užad za pridržavanje s leđa i sigurnosno vezivanje pri radu, usporivači pada, naprave za zaustavljanje pada s vodilicom uključujući sidrenu liniju, naprave za prilagodbu užadi, sidrene naprave koje nisu trajno pričvršćene i koje ne treba zatezati prije upotrebe, spojni elementi, povezna užad i pojasevi za spašavanje

Zaštitna odjeća, uključujući zaštitu za cijelo tijelo (tj. odijela i kombinezoni) i zaštitu za dio tijela (tj. nazuvci, hlače, jakne, prsluci, pregače, štitnici za koljena, kapuljače i potkape) za zaštitu od:

– mehaničkih opasnosti

– toplinskih rizika (vrućina, plamen i hladnoća)